

نگاه اقتصاددان

سهراب دل انگیزان عضو هیئت علمی دانشگاه رازی:

ژنرال‌های اقتصادی در جای خود نیستند

برخی از صاحب‌نظران اقتصادی معتقدند که دولت چهاردهم هنوز نتوانسته مدیران و معاونان مدنظر خود را در سمت‌های مهم و کلیدی کشور جای دهد و به همین دلیل هم برنامه‌های مهم در دولت عقب مانده است. این برنامه‌ها زمانی انجام می‌شود که کارشناسان زبده، در قامت مسئولان کشوری بتوانند سمت بگیرند و در اقتصاد، نقش آفرینی کنند. سهراب دل انگیزان، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشگاه رازی، در همین باره توضیح می‌دهد: در ایران انتخاب ژنرال‌های اقتصادی دولت، همیشه طولانی بوده است چراکه دچار محدودیت‌های زیادی از جمله استعمال‌های غیرضروری هستند. هماهنگی با گروه‌های مختلف و تامین نظر گروه‌های متعدد سیاسی، همیشه برای دولت‌ها محدودیت ایجاد می‌کند و زمان طلایی را از چنگ دولت‌ها می‌دزدد.

«به نظر شما دولت در این ۱۰۰ روز که کشور را سکانداری کرده است، چه اقداماتی در راستای بهبود اقتصاد کشور انجام داده است؟»

به صورت کلی، دولت در این ۱۰۰ روز، هنوز نتوانسته مدیران خود را انتخاب کند. ژنرال‌های واقعی اقتصادی دولت، معاونان، وزرا و استانداران هستند؛ اما همواره به‌کارگیری افراد زبده در این سمت‌ها دچار حساسیت‌های بی‌مورد می‌شود. ممکن است دولت‌های دیگری با کشورهای دیگر بتوانند در ۱۰۰ روز اقدامات زیادی را انجام دهند اما در ایران انتخاب ژنرال‌های اقتصادی دولت، همیشه طولانی بوده است؛ چراکه دچار محدودیت‌های زیادی از جمله استعمال‌های غیرضروری هستند. هماهنگی با گروه‌های مختلف و تامین نظر گروه‌های متعدد سیاسی، همیشه برای دولت‌ها محدودیت ایجاد می‌کند و زمان طلایی را از چنگ دولت‌ها می‌دزدد.

به هر حال تا زمانی که دولت‌ها این انتصابات را انجام ندهند، کاری از پیش نمی‌برند. به‌نظر می‌رسد در بسیاری از حوزه‌ها در وزارت‌خانه‌های متعدد، وزرا هنوز نتوانسته‌اند معاونان و مدیران‌شان را جابه‌جا کنند. بنابراین تا زمانی که به صورت عملیاتی، تغییراتی انجام نشود، باید فرصت بیشتری به دولت داد اما به نظر می‌آید اتفاقاتی در مسیر انجام هست؛ مثلاً در وزارت علوم، دستوراتی برای برگشت دانشجویان و اساتید صادر شده است. در وزارت اقتصاد هم شاهد این هستیم که وزیر اقتصاد راجع به رفع فیلترینگ و اف‌ای‌تی‌اف صحبت می‌کند. همچنین در وزارت کار نیز اقدامات زیادی برای باز شدن حوزه‌های کاری انجام شده است.

«اگر مهم‌ترین اقدام دولت در این ۱۰۰ روز را نوشتن بودجه سال جدید در نظر بگیریم، نگاه شما به بودجه چگونه است؟»

در بودجه هم شفاف‌سازی رخ داده است. اما انبساطی بودن شدید بودجه همچنان منجر به نگرانی است. نرخ رشد بسیار بالایی به بودجه سال آینده نسبت داده شده و این‌ها اقداماتی است که سازمان برنامه و بودجه باید پاسخ آن را به صورت منطقی به جامعه بدهند و توضیح دهند که چه کار کردند و چرا این اتفاق افتاده است.

در مجموع، به نظر می‌آید جامعه امیدوارتر است؛ مثلاً در حوزه ارز، الان بازار ارز توافقی اکنون در حال ساماندهی است. در حوزه‌های دیگر هم شفاف‌سازی در حال رخ دادن است؛ برای مثال اقداماتی که در مناطق آزاد رخ داده اقدامات قابل توجهی است و مسیر بهتری به وجود آمده است. همچنین، در حوزه واردات اتومبیل، قدم‌های بهتری برداشته شده است. چسبندگی به وضعیت قبل، همچنان دیده می‌شود و جدا شدن از آن شرایط و تغییر شرایط، همچنان یکی

اغماض است و می‌توان آن را نادیده گرفت اما آزادسازی کامل اصلاً قابل قبول نیست.

آسیب و صدمه شدیدی که آزادسازی به طبقه متوسط و کم‌درآمد جامعه وارد می‌کند، غیرقابل چشم‌پوشی است. البته دوباره باید توضیح دهم که تعدیل جزئی در نرخ‌ها، کاملاً قابل اغماض است چراکه در این شرایط دولت کسری بودجه دارد و اینکه مثلاً ۳۰ درصد قیمت حامل‌های انرژی را افزایش دهد، قابل قبول است. اما اگر قرار باشد با آزادسازی قیمت‌ها شوک به اقتصاد وارد شود، به‌غایت اشتباه و نادرست است.

«اولویت دولت در چنین شرایطی باید کدام موارد اقتصادی باشد؟»

دولت باید اولویت خود را بر حذف تحریم‌ها و نه دور زدن آن‌ها قرار دهد. سیاست دور زدن تحریم‌ها، یعنی در واقع جولان دادن و میدان دادن به کسانی که می‌خواهند از شرایط موجود سوءاستفاده کنند و از آب گل آلود، ماهی بگیرند. دور زدن تحریم‌ها، جز فساد، دستاورد دیگری برای اقتصاد ندارد. رفع تحریم‌ها، باید مهم‌ترین برنامه دولت باشد؛ به‌نظر ما به اندازه کافی سهم خود را در مسائل منطقه ایفا کرده‌ایم و ادامه این روند، از این به بعد، بسیار هزینه دارد و اقتصاد ما در حال حاضر، توانایی پرداخت هزینه‌های این نوع درگیری‌ها را ندارد. تا کی قرار است ما تحریم باشیم؟ سه‌شنبه هم انتخابات آمریکا برگزار شد و اگر قرار باشد به‌زمان فشار حد اکثری که قبلاً با انتخاب آقای ترامپ، به وجود آمد، برگردیم، آسیب بسیار زیادی می‌بینیم. تحریم‌های حل‌نشده و صحبت از آزادسازی قیمت‌ها، تنها شوک وارد کردن به افشار متوسط به پایین جامعه است.

وگرنه اینکه بگوییم با این قیمت‌های پایین در زمینه حامل‌های انرژی و دیگر کالاهای اساسی، دولت ضررده می‌شود، مشخص است. همه اقتصاددانان می‌دانند که چه مشکلاتی در اقتصاد وجود دارد اما وقتی قرار است که یک تصمیم عملیاتی اجرا شود، همان مشکلات پیشین، نکته‌های نازک‌بینانه سیاستی دارند که باید حتماً به آن‌ها توجه شود و به همین دلیل، اینکه یک اقدام خوب چگونه انجام می‌شود بسیار مهم‌تر از صرف انجام دادن آن است.

«در شرایط کنونی انجام کدام اقدام، بهترین عملکرد را دارد؟»

با توجه به شرایط موجود، اتخاذ همین رویکرد وفاق ملی و تنش‌زدایی امتیاز مهم این دولت است و به نظر همین شعار وفاق می‌تواند در اقتصاد هم کاربردی‌تر از شعارهای اقتصاد باز و آزاد باشد. به نظر من همین که دولت توانسته نرخ دلار را تا حدی معقول نگاه دارد؛ آن هم زمانی که در چنین شرایط پر از ناآرامی هستیم، خودش دستاورد است و نباید به دنبال دستاوردهای ایده‌آل گرایانه گشت چراکه باید ابتدا حساب کرد دلار به این همه خبر و شرایط شبه‌جنگی، واکنش چندانی نشان نداده و با وجود اینکه گران‌تر شده اما همچنان به نظر می‌رسد این افزایش قیمت با یک نوع ترمز انجام می‌شود. به همین دلیل به نظر من این رویکردها، رویکردهای مثبتی هستند و در شرایط کنونی شاید نتوان خیلی انتظار داشت دولت به سمت آزادسازی‌ها برود.

نگاه پژوهشگر

کماکان منتظریم

علی سرزعی
پژوهشگر اقتصادی

سه ماه از روی کار آمدن دولت گذشته است و بد نیست یک ارزیابی سریع نسبت به عملکرد دولت در حوزه اقتصاد در این سه ماه داشته باشیم. اینکه تغییر افراد به شکل کند و بطنی صورت می‌گیرد و البته این امر مزایا و معایب خود را دارد و حفظ برخی افراد از دولت گذشته مزایا و معایب خود را دارد اما اینها را نمی‌توان دستاورد تلقی کرد. افراد جابه‌جا می‌شوند تا تصمیمات بهتر و سیاست‌های بهتری را اتخاذ کنند. بنابراین بهتر است به جای تمرکز بر جابه‌جایی افراد بر تغییر یا اصلاح تصمیمات تمرکز کنیم. در عین حال باید توجه داشت که دولت در یک برهه بسیار پرتنش کار خود را شروع کرد. دولت پزشک‌های فردای روز تحلیف با ترور شهید هنیه روبه‌رو شد و بعد از آن نیز تنش‌های منطقه تشدید شد. بنابراین شرایط محیطی نیز اصلاً مساعد نبوده است.

اگر بخواهیم وارد تغییر سیاست‌های کلان شویم هنوز تغییرات بزرگی را شاهد نبودیم. در سمت سیاست مالی هیچ تغییری یا تحولی رخ نداده و این دولت نیز مثل دولت قبل درگیر کمبود منابع است و فشار اجتماعی برای رشد دستمزد (پرستاران، بازنشستگان و...)، دولت را به استقراض از صندوق توسعه ملی کشانده است. سیاست پولی کماکان بدون تغییر یا بهبود تداوم دارد. کاهش نرخ تورم نیز عموماً محصول سیاست‌های پولی است که در یک سال‌ونیم گذشته استمرار داشته و امر جدیدی نیست.

در مورد سیاست انرژی نیز هیچ تغییری جدی را شاهد نیستیم. اگرچه تصمیماتی مثلاً در مورد اقبال از انرژی‌های خورشیدی گرفته شده ولی هنوز هیچ اقدام اجرایی که روی زمین اجرا شده باشد را شاهد نیستیم.

وزارت نفت به دنبال تهاوت گاز با ترکمنستان است تا ناترازی مصرف گاز زمستان را کم کند اما هنوز مشخص نیست که آیا به ثمر رسیده است یا نه؟ هنوز وزارت نفت از ورود به اصلاح قیمت حامل‌های انرژی پرهیز دارد و هنوز نمی‌داند که هرگونه اقدام بدون اصلاح قیمت انرژی نافرجام است.

دولت فرصت طلایی تابستان برای افزایش قیمت بنزین (دستمک نرخ آزاد) و گازوئیل را از دست داد و اینک که به انتخابات آمریکا نزدیک می‌شویم اقتصاد آسیب‌پذیرتر است. تهدیدات اسرائیل برای ضربه زدن به مراکز انرژی هم نگرانی نسبت به این بخش را تشدید کرده است.

در بخش صنعت هیچ علامتی از تغییر رویکرد دیده نمی‌شود و قیمت‌گذاری دستوری کماکان برقرار است. در حوزه رفاه نیز اگرچه معلولان دوباره مورد توجه قرار گرفتند اما این امر را نمی‌توان یک تغییر بزرگ در سیاست رفاهی تلقی کرد. هنوز قوانین باننشستگی و آئین‌نامه‌های آن اصلاح نشده‌اند و کماکان بحران صندوق‌های باننشستگی رو به افزایش است. تنها تغییر قابل قبول حرکت نرخ دولتی ارز به سمت نرخ بازار آزاد است.

این شکاف، نه‌تنها مفاسدی به دنبال داشت بلکه بازار ارز را نیز دچار اختلال کرده بود و شکر خدا این امر در حال اصلاح است.

به باور اینجانب رویکرد آقای پزشک‌های مبنی بر شنیدن صدای مردم از یک سو و هماهنگی با حاکمیت و شعار وفاق از سوی دیگر، فرصت بی‌ظنیری را برای شروع برخی تغییرات ایجاد کرده است. این پنجره فرصت اگر با اقدام همراه نشود بسته خواهد شد و سیل وقایع فرصت‌های موجود را از بین می‌برد و امید ایجادشده ناامید می‌گردد کمااینکه شور ایجادشده پس از روی کار آمدن آقای پزشک‌های پس از گذشت سه ماه کمتر شده و باید شعارها را با عمل‌ها همراه کرد تا دستاوردها ظاهر شود و امیدها ناامید نشود و از یک آرزو به یک خوش‌بینی تبدیل شود.

از معضلات و مشکلاتی است که دولت با آن مواجه است. دولت باید هرچه زودتر ژنرال‌های اقتصادی خود یعنی معاونان، وزرا، مدیران و استانداران مطلوب را زودتر به کار بگمارد تا آن‌ها هم‌زودتر برنامه‌های خود را جلو ببرند.

«سوال دیگری که از شما داشتیم این بود که اقداماتی که می‌بینیم دولت برای رسیدن به بازار آزاد شکل داده، ناشی از یک برنامه مدون است یا از سر استیصال و کسری بودجه رخ داده است؟»

قاعدتاً دولت باید یک برنامه درست داشته باشد؛ این برنامه عملاً باید در برنامه هفتم و در بودجه سالیانه همساز، همسان و پوشش دهنده برنامه هفتم باشد. بنابراین ما باید برنامه‌های اصلی را از برنامه هفتم استخراج کنیم و از دولت انتظار داشته باشیم همان برنامه‌ها را اجرا کند. از آن جایی که برنامه هفتم در مجلس و در حال اجراء است، قاعدتاً نمی‌توانیم بگوییم دولت باید برنامه داشته باشد بلکه دولت باید برنامه را اجرا کند. هم‌چنین دولت باید برنامه هفتم را در چارچوب بودجه سالیانه تنظیم کند. به نظر می‌رسد حرکت‌هایی در مسیر شفاف شدن این حوزه‌ها وجود دارد و سیستم دولت به سمت کارآمدتر کردن نظام قیمت‌گذاری است و سعی دارد نظام بودجه‌ریزی، نظام مالیاتی، نظام ارزی و نظام بانکی و بانکداری را در وهله اول شفاف و در وهله بعدی، کارآمد کند.

«به نظر شما سمت و سوی اقداماتی که در این ۱۰۰ روز توسط دولت انجام شد، چگونه است؟»

من فکر نمی‌کنم که اساساً تفکرات این دولت، تفکرات بازار آزادی باشد. حتی اگر که حوزه تفکری بعضی از مدیران دولتی بازار آزاد باشد اما ایده‌های خود رئیس‌جمهور و صحبت‌هایی که طرح شده آدرسی به سمت بازار آزاد نمی‌دهند. همان‌طور که حرکت دولت به سمت بازار آزاد نیست، همچنین به نظر نمی‌رسد که این نوع از آزادسازی قیمت‌ها، برای جبران کسری بودجه باشد اما یک مسئله مهم وجود دارد و آن هم اینکه همه می‌دانند زمانی که تورم رشد می‌کند، قیمت‌ها هم به همراه تورم رشد می‌کنند. در طول مثلاً پنج یا ۱۰ سال، به یک‌باره قیمت کالایی از ۱۰ واحد، ممکن است به ۱۰۰ واحد هم برسد. در چنین وضعیتی، اگر قیمت انرژی ثابت بماند یا قیمت آب و دیگر کالاهای ثابت بماند، نظام قیمت‌های نسبی به هم می‌خورد و این معضل از دست رفتن تعادل میان قیمت‌ها، منجر به بدمصرفی و همچنین از دست رفتن مبالغ بسیار زیادی در اقتصاد می‌شود.

اینجا سخن من بدان معنا نیست که حتماً باید قیمت بنزین، برق یا هر حامل انرژی دیگر را افزایش داد؛ اما نمی‌توان چنان قیمت‌ها را سرکوب کرد که ارزش نهایی یک کالا یا حامل انرژی به صفر میل کند. بنابراین، لازم است که یک سازوکار درستی طراحی کرد که معادل افزایش قیمت‌های قبلی، این کالاها هم افزایش قیمت داشته باشند.

البته لازم است که از پیش، میزان دستمزدها نیز افزایش پیدا کند تا فشاری به مردم وارد نشود؛ بعد هم این افزایش‌ها به صورت دستمزد باشد و نه به صورت یارانه‌هایی که دولت پرداخت می‌کند. منظور این است که این افزایش دستمزد نباید به شکلی تعیین شود که دولت اختیار داشته باشد از پرداخت آن سر باز بزند.

اگر افزایش دستمزدها اتفاق بیفتد، براساس افزایش دستمزدها، مردم می‌توانند قسمتی از آن را به صورت افزایش قیمت در آب، انرژی یا برق مصرف کنند. بنابراین منظور از افزایش قیمت حامل‌های انرژی این نیست که در همین شرایط فعلی، قیمت‌ها آزاد شوند.

نوبت دوم

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله ای (یکپارچه) (تجدید)

شرکت ملی گاز ایران
شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی در نظر دارد خدمات مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید:

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران: ۲۰۰۳۰۹۶۴۳۳۰۰۰۰۵۰
شماره مناقصه: ۳/۱۳۱۶ (تجدید)

موضوع مناقصه: ساخت قطعات و تعمیر و دستگاه بلوروز از نوع LobeType واحد ۱۰۸ پالایشگاه سوم شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی
مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: ۳,۹۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال
نوع تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/۱۲۳۴۰۲
ت: ۵۰۶۵۹ مورخ ۱۴/۰۹/۹۴ هیأت وزیران و موارد مندرج در سامانه ستاد
میزان و نوع تضمین پیش پرداخت: ۱۵٪ مبلغ اولیه پیمان بر اساس شرایط مندرج در اسناد مناقصه/ به صورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین نامه تضمین معاملات دولتی شماره ۱۲۳۴۰۲/۱۲۳۴۰۲ مورخ ۱۴/۰۹/۹۴ هیأت وزیران می‌باشد.

مبلغ برآوردی انجام خدمات: ۱۰۷,۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال

آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه در سامانه ستاد: ۷ روز پس از درج نوبت دوم آگهی در صفحه اعلان عمومی سامانه ستاد ایران می‌باشد.

آخرین مهلت بازگذاری و ارسال مستندات ارزیابی کیفی (رزومه) و پیشنهاد مالی در سامانه ستاد: ظرف مدت سه هفته پس از انقضای مهلت دریافت اسناد می‌باشد.

آدرس مناقصه گزار: استان بوشهر- شهرستان عسلویه- شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی- پالایشگاه سوم- ساختمان عملیات- خدمات پیمان‌ها
پدیده است کلیه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به نشانی: www.setadiran.ir انجام می‌پذیرد و به پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه گران بایستی نسبت به ثبت نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند.
مناقصه گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت www.spgc.ir مراجعه و یا با شماره تلفن‌های ۰۶۵-۰۷۳۳۱۳۱۵۶۲۹۰ تماس حاصل فرمایند.

روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی